

අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව

ව්‍යාපාර හා ගිණුම්කරණ අධ්‍යයනය

10/11 ශ්‍රේණි සඳහා විඛියෝ පාඩම් මාලාවට අදාළ ක්‍රියාකාරකම්

10 ශ්‍රේණිය - පරිච්ඡේදය 05 - ගිණුම්කරණ සමීකරණය

හිමිකම වෙනස් වන අවස්ථා

01. පහත සඳහන් සිද්ධිය ඇසුරෙන් අංක i හා ii ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.

2021.01.01 දින සුභසිංහ විසින් මේ දිනවල පවතින වෛරස් රෝගී තත්ත්වය පාලනය කිරීමට අවශ්‍ය වන මුළු ආවරණ හා විෂබීජ නාශක දියර වර්ග ප්‍රවාහනය කිරීමේ අරමුණෙන් රු. 600 000 ක් වටිනා තම ලොරි රථය යොදවා “සුභසිංහ ට්‍රාන්ස්පෝට්” නමින් ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කරන ලදී.

2021.01.31 දිනෙන් අවසන් මාසය තුළ සිදු වූ ගනුදෙනු පහත දැක්වේ.

2021.01.05 දින රු. 100 000 ක බැංකු ණයක් ලබා ගැනීම.

2021.01.06 දින ඉන්ධන සඳහා රු. 6 000 ක් ගෙවීම.

2021.01.08 දින රු. 45 000 ක ප්‍රවාහන ආදායමක් ලැබීම.

2021.01.09 දින රියදුරු වැටුප් සඳහා රු. 10 000 ක් ගෙවීම.

2021.01.15 දින ලොරි රථය අලුත්වැඩියා කිරීම සඳහා රු. 2 000 ක් ගෙවීම.

2021.01.20 දින රු. 50 000 ක අමතර ප්‍රාග්ධනය යෙදවීම.

2021.01.28 දින රු. 65 000 ක් වටිනා ලී බඩු මිලදී ගැනීම.

2021.01.31 දින තම පෞද්ගලික රක්ෂණ වාරිකය වූ රු. 4 000 ක් ව්‍යාපාරයේ මුදලින් ගෙවීම.

- i. ව්‍යාපාරයේ 2021.01.01 සිට 2021.01.31 දක්වා සිදු වූ ගනුදෙනු අතරින්,
 - (අ). අයිතිකරුගේ හිමිකම වෙනස්වීමට බලපාන ගනුදෙනු මොනවාද?
 - (ආ). අයිතිකරුගේ සෘජු දායකත්වය මත හිමිකම වෙනස් වීමට බලපාන ගනුදෙනු මොනවාද?
 - (ඉ). අයිතිකරුගේ සෘජු දායකත්වයෙන් තොරව හිමිකම වෙනස් වීමට බලපාන ගනුදෙනු මොනවාද?
- ii. 2021.01.31 දිනට අයිතිකරුගේ හිමිකම ගණනය කරන්න.

02. පහත සඳහන් ප්‍රකාශ සත්‍ය ද අසත්‍ය ද යන්න දක්වන්න.

- (අ). අමතර ප්‍රාග්ධනය යෙදවීම නිසා අයිතිකරුගේ හිමිකම වැඩි වේ. ()
- (ආ). ආදායම් නිසා හිමිකම අඩුවන අතර වියදම් නිසා හිමිකම වැඩි වේ. ()
- (ඉ). අයිතිකරු තම පෞද්ගලික ප්‍රයෝජනය සඳහා ව්‍යාපාරයේ වත්කම් රැගෙන යාම වියදම් ලෙස හඳුන්වයි. ()
- (ඊ). ගැනිලි නිසා අයිතිකරුගේ හිමිකම අඩු වේ. ()

03. කෙටි පිළිතුරු සපයන්න.

1. ව්‍යාපාරයක අයිතිකරුගේ හිමිකම වෙනස්වන අවස්ථා 4 ලියා දක්වන්න.
2. හිමිකම වෙනස්වන අවස්ථා මගින් අයිතිකරුගේ හිමිකමට ඇති වන බලපෑම (හිමිකම අඩුවේ ද, වැඩිවේ ද යන්න) ලියා දක්වන්න.
3. අයිතිකරුගේ සෘජු දායකත්වය මත හිමිකම වෙනස්වන අවස්ථා 2 ලියා දක්වන්න.

04. නිවැරදි පිළිතුර තෝරන්න.

1. ව්‍යාපාරයේ විදුලි වියදම රු. 2 000 ක් ගෙවීම මූලික ගිණුම්කරණ සමීකරණයට බලපාන ආකාරය නිවැරදි ව දැක්වෙන පිළිතුර වන්නේ,

	වත්කම්	=	හිමිකම	+	වගකීම්
(1).	- 2 000	=			- 2 000
(2).	+ 2 000	=	+ 2 000		
(3).		=	+ 2 000		- 2 000
(4).	- 2 000	=	- 2 000		

සඳුන්ගේ ව්‍යාපාරයේ ආරම්භක ප්‍රාග්ධනය රු. 100 000 ක් වන අතර ජනවාරි මාසය තුළ සිදු වූ ගනුදෙනු පහත දැක් වේ. ඒ ඇසුරෙන් අංක 2 හා 3 ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.

- A. අමතර ප්‍රාග්ධනය යෙදවූවා රු. 50 000
- B. උපකරණ මිලදී ගත්තා රු. 20 000
- C. ගොඩනැගිලි කුලී ගෙව්වා රු. 12 000
- D. කොමිස් ආදායම් ලැබුණා රු. 15 000

2. ඉහත ගනුදෙනු අතරින් හිමිකම වෙනස්වීමට බලපාන ගනුදෙනු වන්නේ,

- (1). A, B, C
- (2). A, B, D
- (3). A, C, D
- (4). A, B, C, D යන සියල්ල ම

3. ඉහත ව්‍යාපාරයේ ගනුදෙනුවලින් පසුව අයිතිකරුගේ හිමිකම වන්නේ,

- (1). රු. 133 000
- (2). රු. 153 000
- (3). රු. 158 000
- (4). රු. 73 000

4. වගීෂ්‍යයේ ව්‍යාපාරයේ 2021.05.01 දිනට ගිණුම්කරණ සමීකරණය පහත පරිදි වේ.

$$\begin{array}{rclcl} \text{වත්කම් (රු.)} & = & \text{හිමිකම (රු.)} & + & \text{වගකීම් (රු.)} \\ 40\,000 & = & 30\,000 & + & 10\,000 \end{array}$$

2021.05.02 දින සිදු කරන ලද ගනුදෙනුවකට පසු එදිනට ගිණුම්කරණ සමීකරණය පහත පරිදි විය.

$$\begin{array}{rclcl} \text{වත්කම් (රු.)} & = & \text{හිමිකම (රු.)} & + & \text{වගකීම් (රු.)} \\ 38\,000 & = & 28\,000 & + & 10\,000 \end{array}$$

2021.05.02 දින සිදු වූ ගනුදෙනුව වන්නේ;

- (1). රු. 2 000 ක පොලිය ඇතුළු ව රු. 8 000 ක බැංකු ණය පියවීම ය.
- (2). රු. 2 000 ක භාණ්ඩ තොග මිලදී ගැනීම ය.
- (3). රු. 2 000 ක භාණ්ඩ තොග ණයට ගැනීම ය.
- (4). වගීෂ රු. 2 000 ක භාණ්ඩ ගැනිලි සිදු කිරීම ය.

05. මිහිරිගේ ව්‍යාපාරයේ සිදු වූ ගනුදෙනු 4ක් ගිණුම්කරණ සමීකරණයට බලපෑ ආකාරය පහත දැක්වේ.

දිනය	ගනුදෙනුව	වත්කම් (රු.)	හිමිකම (රු.)	වගකීම් (රු.)
2021.05.02	1	+ 20 000	+ 20 000	
2021.05.10	2	- 4 000	- 4 000	
2021.05.16	3	+ 12 000	+ 12 000	
2021.05.20	4	- 6 000	- 6 000	

තව ද මිහිරිගේ ව්‍යාපාරයේ 2021.05.01 දිනට මුළු වත්කම් රු. 250 000 ක් වූ අතර මුළු වගකීම් රු. 60 000 ක් විය.

ඉහත අංක 1 සහ 4 ගනුදෙනු අයිතිකරුගේ සෘජු දායකත්වය මත සිදු වූ ගනුදෙනු 2 කි.

- i. මෙහි සඳහන් අංක 1, 2, 3 හා 4 ගනුදෙනු වටිනාකම් සහිත ව ලියා දක්වන්න.
- ii. 2021.05.30 දිනට අයිතිකරුගේ හිමිකම ගණනය කරන්න.